

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casație și justiție, secf. 1: Magda Ianoș Barbulea cu Ianoș Giurgi T. Gherghel și alții. Observație de d-l D. Alexandresco.*

Curtea de apel din București, secțiunea III: D. Anagnostiadi cu firma M. Kohn.

Tribunalul Prahova, secțiunea 1: I. R. Gologan cu Al. I. Zărnescu.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 23 Ianuarie 1909

Președinta d-lui M. Iulian, consilier

Magda Ianoș Barbulea cu Ianoș Giurgi T. Gherghel și alții

VĂDUVĂ SĂRACĂ. — DECĂDERE DE DREPTURI. — STRICTĂ INTERPRETARE.— DREPT DE MOȘTENIRE.— DACĂ ARE SEZINA.— TEXT FORMAL ȘI EXPRES DE LEGE.— NEVALORIFICAREA ÎN JUSTIȚIE A DREPTULUI VĂDUVEI ÎN TIMPUL VIETEI SALE.— ART. 683 ȘI 684 CODUL CIVIL.

1° Decăderile de drepturi fiind de strictă interpretare, nu pot fi admise decât în baza unui text formal și expres de lege.

2° Văduva săracă are, în baza art. 684 din codul civil, un adevărat drept de moștenire în averea defunctului ei bărbat; ea nu intră însă în posesiunea acestui drept fără permisiunea justiției (art. 653 codul civil).

Cu toate acestea, dacă femeea rămâne de fapt în stăpânirea unui asemenea drept, și continuă a fi lăsată în stăpânire de ceilalți moștenitori ai decedatului ei soț, dânsa nu are interes de a se mai adresa justiției, și cum nu există acțiune fără interes, nu se poate admite că, în asemenea caz, fe-

mea este decăzută din dreptul său de moștenire, deschis din chiar momentul morții soțului ei; cu atât mai mult cu cât nici un text de lege nu ridică văduvei sărace dreptul de moștenitoare, atunci când, din diferite împrejurări, ea nu și-a reclamat și valorificat dreptul său în justiție.

No. 27.— Casată, în urma recursului făcut de Magda Ianoș Barbulea, sentința tribunalului Neamț, No. 165 din 1907, dată în proces cu Ianoș Giurgi T. Gherghel și alții¹⁾.

S'au ascultat: d-l avocat P. Borș, în desvoltarea motivelor de casare.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Exces de putere, violarea legii și o greșită interpretare a art. 684 codul civil.

«În adevăr, în ședința dela 12 Decembre 1906, am cerut a se respinge acțiunea în revendicare ca nefondată, de oarece trebuia a se intentă o acțiune de eșire din indiviziune, fiindcă eu, Magda Ianoș Barbulea, stăpânesc cu titlu de moștenitoare pentru $\frac{1}{4}$ din averea lui *de cujus*, Mihai Gherghel, cu dreptul sorei mele defuncta Nița Mihai P. Gherghel, văduvă săracă a lui *de cujus*, și pentru dovedirea acestora, am cerut dovada cu martori spre a stabili: 1) că sunt soră cu defuncta Nița Mihai P. Gherghel; 2) că Nița P. Mihai Gherghel a avut de fapt posesiunea moștenirii dela moartea lui *de cujus*, când am intrat eu în stăpânirea ei; 3) că Nița P. Mihai Gherghel eră văduvă săracă la deschiderea succesiunii.

«Tribunalul a respins această dovadă, pe motiv că nu sunt trimisă în posesiunea averi, cu toate că de fapt stăpâneam moștenirea, de oarece se revendică dela mine, și tindeam să dovedesc și cu martori acest fapt, neținând seamă de argumentarea mea că nu am nevoie de trimitere în posesiune, de oarece nu am interes de a mă adresa justiției fiindcă posed, și nu se poate concepe o acțiune în justiție fără interes (Cas. I, 190 din 25 Aprilie 1906).

«Mai mult, în ședința dela 4 Septembrie 1907, aducând punerea în posesie pe motiv că mi-a respins dovada cu martori în ședința

1) Vezi *Dreptul* No. 50 din 1908 (cu observ. critică a d-lui D. Alexandresco). (N. R.)

dela 12 Decembre 1906, am reînnoit cererea de martori și tribunalul mi-a respins-o, sub motiv că văduva săracă nevalorificându-și dreptul său cât timp trăiește, moștenitorii acesteia nu le mai pot invoca, cu toate că pune în principiu că dreptul văduvei sărace în averea soțului este un drept de moștenire și nu de creanță, făcând astfel o rea interpretare a art. 684 codul civil».

Având în vedere sentința supusă recursului, prin care tribunalul, în apel, admitând acțiunea în revendicare intentată de intimată de azi în recurs, în contra recurentei Magda Ianoș Barbulea și alta, i-a condamnat pe fiecare din aceștia să delase în proprietatea și posesiunea celor dintâiu, pământul arătat în dispozitivul acelei sentințe ;

Având în vedere că recurenta Magda Ianoș Barbulea a opus ca mijloc de apărare că $\frac{1}{4}$ din averea rămasă pe urma defunctului Mihai P. Gherghel, ce se revendică prin acțiunea de față, o deține cu dreptul de moștenitoare a defunctei sale surori, Nița Mihai P. Gherghel, văduva săracă a numitului defunct, care în această calitate a moștenit și a avut de fapt posesiunea acestui pământ dela moartea soțului său și până la încetarea ei din viață, de când a intrat dânsa, Magda Ianoș Barbulea, în stăpânirea lui;

Că, prin urmare, dânsa stăpânind ca moștenitoare o pătrime din averea rămasă pe urma lui Mihai P. Gherghel, cu drepturile surorii sale de văduvă săracă a acestuia, ar trebui să se ceară de reclamanți eșirea din indiviziune, iar nicidecum revendicarea întregii averi, și spre dovedirea sus arătatelor fapte, recurenta Magda Ianoș Barbulea a cerut admiterea probei testimoniale;

Având în vedere că tribunalul a respins acest mijloc de apărare invocat de recurentă, pe motiv că văduva săracă, nevalorificându-și în timpul vieții sale dreptul de moștenire, conferit prin art. 684 codul civil, moștenitorii ei nu se mai pot prevală de acest drept;

Considerând că, din dispozițiunile art. 648 codul civil, rezultă că dreptul văduvei în averea soțului ei defunct este un adevărat drept de moștenire, subordonat numai condițiunei ca femeea să fie săracă la deschiderea succesiunii, când ia naștere acest drept;

Considerând că, dacă este adevărat că, conform art. 653 codul civil, femeea săracă care, în baza art. 684 sus citat, are un drept de moștenire, nu intră în posesiunea acestui drept fără permisiunea justiției, nu este însă mai puțin adevărat că, dacă femeea rămâne de fapt în stăpânirea unui asemenea drept și continuă a fi lăsată în stăpânire de ceilalți moștenitori ai decedatului soț, dânsa nu are interes a se mai adresa justiției, și cum nici o acțiune în justiție nu se face fără interes, nu se poate admite că, în asemenea caz, femeea a decăzut din dreptul ei de moștenitoare, deschis din chiar momentul morții soțului său, decăderile de drepturi fiind de strictă interpretare și neputându-se admite decât în baza unui text formal și expres de lege;

Considerând că nici un text de lege nu ridică femeii

sărace dreptul recunoscut prin art. 684, dacă din diferite împrejurări nu și-a reclamat în justiție acest drept;

Considerând că, astfel fiind, când tribunalul, prin sentința atacată, nesocotește dreptul de moștenire al femeii Nița Mihai P. Gherghel, reprezentată în procesul de față prin sora și moștenitoarea sa Magda Ianoș Barbulea, comite un adevărat exces de putere și dă o greșită interpretare art. 684 codul civil;

Că, dar, motivul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

Observație. — Toate punctele decise prin decizia Curței de casație, ce publicăm astăzi, sunt juridice. În adevăr, este netăgăduit că decăderile de drepturi sunt de strictă interpretare și nu pot fi admise decât în baza unui text expres de lege.

De asemenea, atât doctrina cât și jurisprudența, recunosc astăzi în mod constant, că dreptul conferit de art. 684 codul civil femeii sărace, este un adevărat drept de moștenire, iar nu un drept de creanță în averea bărbatului, după cum pe nedrept au hotărât uneori instanțele noastre judecătorești¹⁾.

Tot necontestat este și punctul privitor la sezină. În adevăr, după sistemul deplorabil al legislației noastre care, la prima ocazie, va trebui modificat, sezina neapartinând decât descendenților și ascendenților defunctului (art. 653), nu mai încape îndoială că femeea trebuie să ceară posesiunea dela justiție.

Singurul punct care a dat loc la oarecari discuții este acela de a se ști dacă moștenitorii văduvei sărace se mai pot prevală de dreptul ei, atunci când ea nu și-a valorificat dreptul său la moștenire, în timpul vieții sale.

Tribunalul Neamț a decis, printr'o sentință recentă (adnotată de noi), că, întrucât femeea n'a cerut, în timpul vieții sale, nici punerea sa în posesie, nici n'a dovedit că eră văduvă săracă, moștenitorii ei nu mai pot, în urma morții sale, să valorifice drepturile ce existau în persoana ei.

Publicând această sentință în *Dreptul* No. 50 din 1908, am criticat-o din acest punct de vedere, și acum avem satisfacția de a constata că nu ne-am înșelat, de oarece Inalta Curte a admis în totul modul nostru de a vedea.

Iași.

D. ALEXANDRESCO

1) Cpr. Trib. Argeș și Neamț, *Dreptul* No. 50 din 1908, precum și numeroasele decizii citate în observația noastră asupra sentinței menționate a tribunalului Neamț, în *Dreptul, loco supra cit.*, pg. 407, nota 1.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNE III

Audiența dela 18 Noembrie 1908

Președința d-lui N. Budișleanu, președinte

D. Anagnostiadi cu firma M. Kohn

VANZARE CU GRĂMADA. — TRANSFERAREA PROPRIETĂȚII. — DEOSEBIREA DINTRE ACEST FEL DE VÂNZARE ȘI VÂNZAREA CU MĂSURĂTOAREA. — ART. 971, 1295, 1297 ȘI 1300 CODUL CIVIL.

VÂNZARE CU MĂSURA. — CUMPĂRĂTOR. — MOMENTUL ÎN CARE PROPRIETATEA LUCRULUI CUMPĂRAT TRECE ASUPRA LUI. — RIZICUL PERDEREI LUCRULUI VÂNDUT. — INDIVIDUALIZAREA LUCRULUI VÂNDUT. — RIZIC. — SUPTAREA LUI DE CUMPĂRĂTOR.

1° Vânzarea cu grămada transferă proprietatea lucrului vândut pe capul cumpărătorului prin simplul consimțământ al părților, spre deosebire de vânzarea care este făcută cu măsura și care nu transferă proprietatea lucrului vândut la cumpărător decât în momentul măsurătoarei.

2° Cumpărătorul într-o vânzare prin măsurătoare sau cântărire, neavând asupra lucrului cumpărat un drept de proprietate până la cântărirea sau măsurătoarea lui, ci numai un simplu drept de creanță, este natural ca el să nu suporte rizicul pierderii lucrului cumpărat, de oarece părțile n'au căzut încă de acord asupra unui lucru cert și determinat.

3° Când însă lucrul vândut este individualizat ca un corp cert și determinat, ca, de exemplu, când s'ar vinde totalitatea porumbului cât va eși din un anumit număr de pătule, vânzarea este perfectă, independent de măsurătoare și proprietatea împreună cu rizicurile trec la cumpărător din chiar momentul vânzării.

No. 66. — D. Anagnostiadi, de o parte, și fima M. Kohn, de altă parte, au făcut apel în contra sentinței tribunalului Ilfov, secția comercială, cu No. 282 din 1908.

S'au ascultat: d-nii avocați Em. M. Porumbaru și Zeuceanu, pentru D. Anagnostiadi; d-nii avocați M. G. Valerian și M. D. Cireșeanu, din partea apelantului M. Kohn.

Curtea,

Având în vedere acțiunea intentată de firma M. Kohn, prin petițiunea dela 7 Decembrie 1907, în contra lui D. Anagnostiadi, prin care tinde ca acesta să fie condamnat a-i plăti suma de 41.000 lei, avansul ce 'i-a făcut asupra unui porumb cumpărat și nepredat;

Având în vedere hotărîrea tribunalului Ilfov, secția comercială din 3 Martie 1908, prin care se admite această acțiune;

Având în vedere apelul făcut în termen de Anagnostiadi, prin petiția din 24 Martie 1908;

Considerând că între Anagnostiadi și Marcu Kohn a intervenit un contract, prin corespondență, de vânzare și cumpărare a porumbului aflat pe moșia Scărișoara;

Că, după un schimb de mai multe scrisori, prin cea din urmă, din 24/6 Ianuarie 1907, Anagnostiadi răspunde propunerilor făcute de M. Kohn în privința porumbului

aflat pe această moșie, în cele 4 pătule din curtea conacului, cu un preț mai mare decât acele ce îi oferise Kohn, prin telegramele sale precedente, fixând prețul la lei 45 bani 50, predarea urmând a se face la Aprilie și Mai la conacul moșiei și cu obligațiunea pentru cumpărător să depue 40.000 lei la Banca României, evaluând porumbul aflat în cele 4 pătule la 1000 kile, adăogând însă că îi vinde tot porumbul aflat, cât va eși din cele 4 pătule și îi dă termen cumpărătorului de 6 zile ca să depue suma cerută;

Considerând că, a doua zi, M. Cohn depune la Banca României suma de 40.000 lei, în conformitate cu serioarea lui Anagnostiadi;

Considerând că înainte de epoca prevăzută în contract pentru predarea mărfii, survin revoltele țărănești care distrug uneltele agricole, materialul moșiei, alte recolte strânse și aflate pe moșie, precum și cele 4 pătule în care se afla porumbul lui Anagnostiade de pe moșia Scărișoara;

Aceasta face ca predarea să nu să poată efectua, și de aceea M. Cohn cere restituirea avansului făcut, considerând vânzarea porumbului lui Anagnostiade ca făcută sub condițiunea măsurătoarei; că până la măsurătoare, proprietatea rămâne pe capul vânzătorului Anagnostiadi și că tot el trebuie să suporte și rizicul pierderii acelei recolte;

Considerând că această pretențiune a lui M. Cohn ar fi admisibilă, dacă Anagnostiadi ar fi vândut 1000 kile de porumb din pătulele sale, cu alte cuvinte dacă vânzarea ar fi avut de obiect un lucru nedeterminat în ceea ce privește speța sa, în cazul acesta, e adevărat că pierderea ar fi privit pe Anagnostiadi, pentrucă nu s'ar fi știut al cui porumb a ars și obligațiunea lui ar fi persistat cu toată arderea recoltei, pentrucă genurile nu pier;

Considerând însă că Anagnostiade, vânzând tot porumbul aflat pe moșia Scărișoara, aflat în cele 4 pătule, a făcut o vânzare cu grămada și că această vânzare transferă proprietatea lucrului vândut pe capul cumpărătorului, atât după principiile generale, după care proprietatea lucrului se transmite prin simplul consimțământ al părților (art. 971 codul civil), cât și după principiile speciale în materie de vânzare (art. 1295 codul civil); că ceva mai mult, legiuitorul face chiar aplicațiunea acestor principii la vânzările cu grămada, în art. 1299;

Că numai când vânzarea este făcută cu măsura, proprietatea lucrului nu se transferă la cumpărător decât în momentul măsurătoarei (art. 1300 codul civil);

Considerând că în vânzarea ce se face pe măsurătoare sau cântărire, cumpărătorul are numai un drept de creanță până la măsurătoare sau cântărire, nu însă un drept de proprietate și în cazul acesta e natural ca el să nu suporte rizicul pierderii unui lucru cumpărat, pentrucă părțile n'au căzut încă de acord asupra unui lucru cert și determinat;

Considerând însă că dacă lucrul vândut este individualizat ca un corp cert și determinat, când însă, ca în speță, se vinde totalitatea porumbului aflat în cele 4 pătule de pe moșia Scărișoara, *cât va eși*, vânzarea este perfectă, independent de măsurătoare, și proprietatea împreună cu rizicurile trec la cumpărător din chiar momentul vânzării;

Considerând că vânzarea e cu grămada, nu numai când marfa se vinde pentru un preț global, ci și în cazul când vânzarea se face pe o unitate de măsură, adică cu lei 45 bani 50 kila de porumb, pentru că în acest din urmă caz obiectul este determinat în individualitatea sa, după cum s'ar vinde un bou, pe atâția lei kilogramul;

Considerând că, când Anagnostiadi vinde tot porumbul aflat pe moșia sa, cât va eși din cele 4 pătule, după cum rezultă din scrisoarea sa din 24.6 Ianuarie 1907, acceptată de M. Cohn, a doua zi, când și depune suma de 40.000 lei cerută de Anagnostiadi, s'a făcut o vânzare a totalității recoltei de porumb, fără ca Anagnostiadi să-și mai rezerve ceva din acel porumb și, pe de altă parte, cumpărătorul M. Cohn, putea încă de acum să dispue de întreaga recoltă cumpărată și prin urmare vânzarea este a unui corp cert și determinat care a transportat pe capul lui M. Cohn proprietatea și rizicul a celei recolte;

Considerând că, e adevărat că în scrisoarea din 24 Ianuarie 1907 Anagnostiadi vorbește de o predare la Aprilie și Mai și de o măsurătoare, însă aceste operațiuni nu sunt necesare pentru perfectarea contractului, pentru că în legislațiunea noastră vânzarea este un contract pur consensual; măsurătoarea este numai un mijloc de lichidațiune a unui vânzări perfecte intervenite între părțile contractante, de aceea și art. 1299 codul civil o spune deslușit că vânzarea cu grămada este perfectă deși măsurătoarea nu s'a făcut;

Considerând că, pe de altă parte, nici n'a fost în intenția părților de a face un contract condițional, supus condițiunei măsurătoarei, pentru că M. Cohn este exportator de produse și el revinde imediat recolta cumpărată și prin urmare trebuie să știe încă dela început ce a cumpărat, adică toată marfa aflată în cele 4 pătule, fără nici o rezervă pentru proprietarul lor, marfă pe care desigur a văzut-o înainte de a o cumpăra; și a putut evalua cu aproximație cantitatea ei;

Considerând că nu numai obiectul este cert și determinat la vânzările cu grămada, dar și prețul este determinat;

Considerând că din momentul ce toate elementele prețului sunt cunoscute, lei 45 bani 50 kila, a porumbului aflat în cele 4 pătule, se poate ști și prețul total, înmulțindu-se numărul kilelor din pătule cu prețul unitar, adică rămâne numai o singură operațiune de calcul, prevăzută de părți și independentă de orice împrejurare străină contractului;

Imprejurarea că porumbul a ars constituie numai o cesiune de fapt, care nu poate înlătura principiile după care proprietatea unui lucru vândut cu grămada constituie o vânzare de un corp cert și determinat, care transportă pe capul lui M. Cohn, cumpărător, proprietatea și cazurile fortuite;

Că, de altminterlea, dificultatea calculului numărului kilelor aflate în cele 4 pătule în urma incendiului survenit, nu constituie o dificultate invincibilă și numărul acestor kile se poate stabili după regulile de probe ordinare admise de dreptul comun;

Considerând că, dacă în Franța această chestie a dat loc la oarecare discuțiune din cauza textului art. 1585 unde se află cuvintele «vânzarea nu e perfectă în acest sens că rizicul și pericolul rămâne asupra vânzătorului», la noi însă legiuitorul a suprimat în art. 1300 această frază care a dat loc la atâtea discuțiuni în doctrină și jurisprudență;

Că, prin urmare în sistemul legii noastre rizicurile sunt strâns legate de transfertul de proprietate;

Ceeace confirmă aceasta este că și legiuitorul codului de comerț în art. 62 spune că dacă vânzarea s'a făcut fără arătare a unui corp cert și determinat vânzătorul e obligat a-l predă chiar dacă a perit în urmă, pentru că obiectul nu se individualizează, decât în momentul predării, la care timp numai proprietatea și rizicurile trec pe seama cumpărătorului. De aci însă rezultă prin a contrario că dacă marfa s'a vândut în bloc, ca de exemplu tot pătulul aflat pe moșia Scărișoara, în acest caz proprietatea se transferă chiar dela data contractului și prin urmare Cohn cumpărătorul singur are să suporte consecințele arderei acelei recolte;

Considerând că este inadmisibilă obiecțiunea făcută de Kohn că contractul nu s'a format la 24/5 Ianuarie 1907; când Anagnostiadi îi vinde tot porumbul aflat în cele 4 pătule, ci numai în urma scrisorii sale din 30 Ianuarie prin care acceptă propunerile lui Anagnostiadi și le limitează numai la 1000 kile de porumb;

Considerând că această obiecțiune nu este serioasă și constituie mai mult sforțările desperate ale unui om care vrea să scape de consecințele fatale ale principiului că lucrul piere pentru proprietar și voește ca să facă dintr'o vânzare cu grămada, o vânzare cu măsură, adică numai vânzarea a 1000 kile de porumb; iar nu a totalității porumbului aflat în cele 4 pătule;

Considerând că scrisoarea lui Anagnostiadi din 24 Ianuarie plecată din Paris a ajuns la destinație la 28 Ianuarie, lucru netăgăduit de părți în instanță. A doua zi la 29 Ianuarie, Kohn răspunde că satisface pe Anagnostiade, adică îi aproba oferta și în executarea ei depune chiar suma de 40.000 lei cerută prin scrisoarea lui Anagnostiade, și prin care îi vindea porumbul aflat pe moșie-cât va eși;

Considerând că Kohn executând astfel contractul in-

tervenit între părți nu eră posibil ca printr'o scrisoare posterioară în dată 30 Ianuarie stil vechi, să modifice acordul de voințe intervenit între părți și într'un mod arbitrar și unilateral să declare că n'a înțeles să cumpere decât 1000 kile de porumb, când Anagnostiade îi oferea tot porumbul aflat în pătule, ori cât vâ eși;

Considerând că executarea contractului din partea lui Kohn prin depunerea celor 40.000 lei și fără nici o rezervă din parte-i, constituie o acceptare a ofertei lui Anagnostiade, prin care îi vinde tot porumbul aflat în cele 4 pătule de pe moșia Scărișoara;

Considerând că scrisoarea din 30 Ianuarie nu e o scrisoare explicativă a acceptărei cum pretinde cumpărătorul Kohn, ci este o tendință a modifica contractul intervenit între părți, transformând o vânzare cu grămada într'o vânzare pe măsură, lucru pe care desigur d-l Kohn nu'l poate face singur, și că cu drept cuvânt Anagnostiadi n'a mai răspuns nimic la această scrisoare, căci contractul eră definitiv stabilit prin schimbul de scrisori și depeși de mai înainte, că dacă Anagnostiade a ridicat suma de 40.000 lei depusă de M. Cohn, a fost făcută tocmai în baza contractului intervenit între părți;

Considerând că Kohn obiectează lui Anagnostiadi, că s'a purtat ca proprietar în urma distrugerii recoltei provocând o anchetă *in futurum*, spre a constata pagubele suferite din revoltele țărănești; ceea ce explică intenția lui Anagnostiadi, că a făcut o vânzare cu măsură, și că până la măsurătoare el a rămas preprietar și de aceea el a cerut constatarea pagubelor rezultând din distrugerea recoltei;

Considerând că acestea nu constituie o obiecțiune serioasă, pentru că în acel moment nu se știa, dacă se vâ acorda și cui se vâ acorda vreo despăgubire, proprietarului, arendașului, sau cumpărătorului recoltei și că pe de altă parte, dacă Anagnostiadi a provocat această constatare, a făcut mai mult un act de conservare, în calitate de depozitar al porumbului până la predarea lui și din această cercetare nu se poate face o culpă lui Anagnostiadi, când ea aveă să profite chiar cumpărătorului porumbului;

Considerând că, pe de altă parte, Anagnostiade eră obligat să facă acea constatare pentru că pe lângă porumb, arsesse și altă recoltă proprie a lui Anagnostiade, împreună cu unelte, materialul moșiei, precum și pătulele aflate pe moșie;

Că, după cum el nu eră proprietarul pătulelor, căci nu eră decât un simplu arendaș și cu toate acestea a cerut constatarea distrugerii lor, tot asemenea a putut cere și constatarea distrugerii porumbului vândut cu grămada lui Kohn, fără ca din aceasta să se poată presinde că sa comportat ca proprietar al lor;

Că, pe de altă parte, Anagnostiadi a declarat încă de la primele înfățișări, că tot ce Statul vâ acorda, ca despăgubiri, pentru porumbul ars, se cuvine cumpărătorului

Kohn, proprietarul porumbului distrus;

Considerând că în ceea ce privește surprinderea lui M. Kohn, că nu este apucat de Anagnostiadi să plătească întregul preț al porumbului cumpărat, peste suma de 40.000 lei depusă ca garanție, ea nu este decât temporară, pentru că Anagnostiadi și-a rezervat formal dreptul de a o lichida pe cale separată;

Pentru aceste motive, în majoritate, admite apelul lui Anagnostiade și respinge celalt apel.

Semnați: N. Budișteanu, C. Sărăteanu, D. Florescu.

Opiniune

Având în vedere apelurile conexe făcute pe de o parte de D. Anagnostiadi, iar pe de altă parte de M. Kohn în contra sentinței No. 282 din 1908 a tribunalului Ilfov secția comercială privitoare la acțiunea intentată de M. Kohn.

Având în vedere că prin această acțiune adusă în judecata Curței prin apelurile ambelor părți, M. Kohn a cerut să fie obligat D. Anagnostiadi a-i restitui suma de 40.000 lei ce i-a avansat în comptul unei cumpărări de porumb cu măsura și anume a unei cantități de 1000 kile din porumbul aflat la moșia Scărișoara și care nu'i a fost predat, acțiune pe care tribunalul prin sentința apelată a admis'o acordând reclamantului 40.000 lei cu dobânda legală de 6% dela 7 Decembrie 1907;

În ceea ce privește apelul făcut de D. Anagnostiadi:

Având în vedere că acesta, fără a contesta că între părți o mijlocit un contract de vânzare de porumb cu preț de 45 lei 50 bani pe kilă, predabil la gara Frăsinet, în luna Aprilie și Mai, când urma să se facă și măsurătoarea și că a primit un acompt din preț, susține însă că vânzarea s'a făcut pentru o cantitate globală de porumb, adică cu grămada, cu obiect determinat în individualitatea lui și preț aratat pe unitate de măsură; predarea și măsurătoarea nefiind decât un mijloc de lichidare a vânzării, astfel că proprietatea porumbului precum și toate riscurile au trecut din chiar momentul vânzării asupra cumpărătorului și întru cât se recunoaște chiar de cumpărător că porumbul aflat pe moșia Scărișoara a fost distrus prin răscoalele ce au avut loc în primăvara anului 1907 și înainte de termenul fixat pentru predare, nu poate fi loc la restituirea avansurilor făcute asupra prețului sau la despăgubiri;

Având în vedere că Anagnostiadi se întemeiază pe: a) scrisoarea sa din 24 Ianuarie 1907 trimisă lui M. Kohn și necontestată de acesta, prin care pe de o parte arată condițiunile sub care înțelegea să vânză indicând porumbul prin cuvintele «1000 kile, în fine cât vâ eși din cele 4 pătule» iar pe de alta cerea să i se depună la Banca României din București suma de 40.000 lei ca acompt până cel mult la 30 Ianuarie; b) pe telegrama lui M. Kohn din 28 Ianuarie 1907 trimisă ca, răspuns la scrisoarea din 24 Ianuarie 1907, care are copriinderea următoare:

«spre satisfacerea d-v., depun mâine 40.000 lei», telegramă pe care D. Anagnostiadi o consideră ca conținând consimțământul lui M. Kohn la contractul de vânzare;

Având în vedere că M. Kohn susține din contra că vânzarea s'a făcut cu măsura, că porumbul n'a fost nici odată individualizat, ci arătat numai pe număr de kile și anume 1000 kile porumb care urma să se individualizeze prin măsurătoare cu ocaziunea predării; că în fine consimțământul său a fost dat numai prin scrisoarea dela 30 Ianuarie 1907 de când prin urmare contractul trebuie considerat ca definitiv încheiat, iar ca dovadă invocă: telegramele sale din 22, 23 și 26 Ianuarie 1907; scrisoarea sa din 30 Ianuarie 1907, scrisoarea lui D. Anagnostiadi din 9 Februarie 1907, ridicarea de către acesta a banilor depuși ca acompt din preț și actele dreșate după stăruința lui D. Anagnostiadi pentru constatarea pagubelor suferite de dânsul cu ocaziunea răscoalelor;

Având în vedere că din toate actele la cari s'au referit părțile, rezultă că propunerea de vânzare a fost făcută de M. Kohn prin telegrama din 22 Ianuarie 1907 în care se oferă ca cumpărător pentru o cantitate de 1200 kile din porumbul aflat la Scărișoara, proprietatea lui Anagnostiadi; că prin telegramele din 23 și 26 Ianuarie, M. Kohn repetă aceeași ofertă sporind prețul și avansul de făcut, căci asupra acestora D. Anagnostiadi făcuse rezerve printr'o telegramă trimisă ca răspuns la oferta din 22 Ianuarie 1907, că dar cuvintele din scrisoarea lui Anagnostiadi dela 24 Ianuarie 1907 «1000 kile în fine cât va eși din cele patru pătule», întrebuițate pentru a arăta porumbul ce se vindeă, nu pot fi considerate ca indicând o cantitate globală, ci ca o rezervă pe care vânzătorul și-o pusese pentru a nu fi expus să se predea mai mult decât ar fi având din recolta sa de porumb, căci altfel nu s'ar înțelege de ce a mai vorbit și de cantitate pe kile;

Având în vedere că chiar dacă din scrisoarea dela 24 Ianuarie 1907 s'ar înțelege că Anagnostiadi oferea tot porumbul din cele patru pătule, totuși Kohn prin telegrama sa din 28 Ianuarie, nerăspunzând decât la cererea ce i se făcea pentru depunerea avansului nu poate fi considerat ca și-ar fi dat consimțământul decât privitor la această cerere, astfel că contractul nu poate fi considerat ca încheiat prin această telegramă;

Că aceasta este interpretarea adevărată a telegramelor și că vânzarea n'a avut de obiect o cantitate globală de porumb, ci o cantitate pe kile, mai rezultă și din scrisoarea lui M. Kohn din 30 Ianuarie 1907, în care după ce arată el a depus la Banca României 40.000 lei, explică că această sumă servea ca acompt din prețul cumpărării și de la data căreia urmează prin urmare să fie considerat contractul ca definitiv încheiat; din scrisoarea lui D. Anagnostiadi din 9 Februarie 1907 în care nu face nici o rezervă cu privire la cantitatea de 1000 kile arătată de Kohn în scrisoarea de confirmare

din 30 Ianuarie 1907; din faptul ridicării banilor după 9 Februarie 1907, adică atunci când fusese avizat de Kohn că acești bani serveau ca acompt din prețul de cumpărare a 1000 kile și în fine din aceea că arzând porumbul în timpul răscoalelor din primăvara anului 1907, Anagnostiadi în numele său și ca proprietar al porumbului a făcut toate diligențele pentru constatarea pagubilor prin autoritățile locale și tribunal;

Că din toate acestea rezultă că între părți a mijlocit un contract de vânzare pentru porumb, nedeterminat în individualitatea lui și care trebuie să se determine prin măsurătoare; că dar riscurile conform art. 1300 codul civil privesc pe Anagnostiadi și prin urmare apelul său este neîntemeiat;

Având în vedere că, în ce privește apelul lui M. Kohn, acesta nu dovedește cu nimic că i se datorează dobânzi dela 15 Martie 1907, nici sporul de cheltueli; că dar și acest apel este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, suntem de părere a se respinge ambele apeluri.

Semnați: N. Procopescu, St. Mladoveanu.

TRIBUNALUL PRAHOVA, SECȚIUNEA I

Audiența dela 9 Iulie 1908

Președința d-lui N. D. Hariton, jude-sindic delegat

I. R. Gologan cu Al. I. Zărnescu

SOCIETATE.—CHEMARE ÎN JUDECATĂ.—DOMICILIUL PĂRȚILOR.—ART. 62 PR. CIVILĂ.

DOMICILIU.—SCHIMBAREA LUI.—DECLARAȚIE.—ART. 88, 89 ȘI 90 CODUL CIVIL.

SEQUESTRU JUDICIAR.—ÎNFIINȚAREA LUI.—CONDIȚIUNI.—ART. 1632 CODUL CIVIL ȘI 615 PR. CIVILĂ.

1° Potrivit art. 62 pr. civilă, în materie de societate, până la sfârșitul lichidării de fapt, cererea în judecată se va face înaintea judecătorului locului în care societatea este stabilită sau la sucursala ei, iar când se ridică contestațiuni asupra existenței însăși a societății, atunci se aplică principiul general, după care pârâțul urmează să fie citat la domiciliul său.

2° Dacă pentru schimbarea domiciliului nu este neapărată nevoie de o declarație expresă în acest sens, dovada intențiunii de a-și strămuta domiciliul în locul unde este locuința de fapt a unei persoane poate să rezulte și din alte împrejurări, cari sunt lăsate cu totul la aprecierea judecătorului.

3° Pentru ca, potrivit dispozițiilor art. 615 pr. civilă, să se poată înființa un sequestru judiciar, trebuie ca reclamantul să stabilească că a intentat acțiune pentru lucrul mișcător sau nemișcător asupra căruia cere înființarea sequestrelui judiciar, că se află în vre-unul din cazurile prevăzute de lege și că este pericol de întârziere.

No 251.— S'au prezentat : reclamantul, asistat de d-l avocat T. Theodorini; pârâtul, asistat de d-l avocat Al. Otulescu.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de pârât, prin avocatul său, tinzând ca tribunalul să-și decline competența de a judeca acest proces, intrucât neexistând nici o asociație între reclamant și pârât pentru exploatarea moșii Bârla-Șelăreasa din județul Teleorman, el urmează să fie acționat, conform regulii generale, înaintea tribunalului domiciliului său, care este la sus numita moșie din județul Teleorman, unde a și fost citat de fapt, și în al doilea rând, chiar dacă s'ar admite că există o asociație agricolă pentru exploatarea de moșii, apoi sediul acelei asociațiuni nu poate fi decât la moșia ce se exploatează;

Având în vedere că, conform art. 62 pr. civilă, în materie de societate, până la sfârșitul lichidării de fapt cererea în judecată se face înaintea judecătorului locului în care societatea este stabilită, sau la sucursala ei, iar când se ridică contestațiuni asupra existenței însăși a societății, atunci se aplică principiul general, după care pârâtul urmează să fie citat la domiciliul său;

Având în vedere că, din scrisorile cu data 18 August, 31 August, 8 Septembre, 15 Noembre, 15 Decembrie 1906, 31 Ianuarie și 9 Martie 1907, subscribe de pârât și vizate de tribunal, se constată că între reclamant și pârât există o asociațiune agricolă pentru exploatarea moșiei Bârla-Șelăreasa din județul Teleorman, și intrucât contractul de asociație nu s'a făcut pe timbru legal, reclamantul Gologan a plătit, cu recipisa No. 6794 din 18 Iulie 1908, administrației financiare de Prahova taxa de timbru și amenda cuvenită;

Având în vedere însă că, dacă din scrisorile menționate mai sus rezultă existența acelei asociațiuni, apoi trebuie să vedem încă unde este sediul ei, pentru a se putea ști care este tribunalul competent a judeca acțiunea de față, căci dacă în mod obișnuit sediul unei asemenea asociațiuni, pentru mersul mai regulat și mai lesnicios al contabilității sale, este la însăși moșia pentru exploatare, căci acolo s'a făcut tovărășia, totuș se poate ca părțile, pentru diferite considerațiuni, să fi convenit și să fi înțeles a fixa sediul asociațiunii într-un loc diferit de acela unde se află moșia exploatată în asociație;

Având în vedere că, din cele două cărți postale și cele zece scrisori, semnate de pârât și trimise reclamantului din Bârla, în anii 1907 și 1908, vizate de tribunal și aflate la dosar, se constată că pârâtul administrează moșia, domiciliând acolo, pe dânsa, iar toate socotelile le făcea cu reclamantul Gologan la Ploești, unde aducea registrele și diferitele bilanțuri, reclamantul aducând în asociație mai mult capital bănesc decât pricepere profesională, pe care o avea însă pârâtul; că din toate acestea rezultă în mod destul de clar că părțile au înțeles ca sediul asociațiunii lor să fie tot la Ploești, la domiciliul reclamantului, unde de altfel domiciliază și pârâtul și unde a luat naștere asociațiunea;

Având în vedere încă, că chiar dacă s'ar admite în ipoteza cea mai favorabilă pârâtului că nu există asociațiune între părți, și ca consecință prin aplicarea principiului general *actor sequitur forum rei*, ar trebui intentată acțiunea la domiciliul pârâtului, totuș și în acest caz tribunalul de Prahova este competent a judeca acțiunea de față, căci din certificatul No. 421 din 1908, liberat de percepția circ. II Ploești, se constată că pârâtul plătește

dările personale în acest oraș, pe cari le-a și achitat până la 1 Aprilie 1908, iar din certificatul No. 8758 din 1908, liberat de primăria orașului Ploești, se vede că pârâtul nu a făcut cerere pentru schimbarea domiciliului său din orașul Ploești;

Având în vedere încă, că dacă pentru schimbarea domiciliului nu este neapărată nevoie de declarație expresă în acest sens, conform art. 89 codul civil, și în lipsa unei asemenea declarațiuni, dovada intențiunii de a-și strămută domiciliul în locul unde este locuința de fapt a unei persoane, poate să rezulte și din alte împrejurări, lăsate la aprecierea judecăței (art. 88 și 90 codul civil), totuș, în speță, dacă pârâtul ar fi înțeles să schimbe domiciliul din Ploești, unde îl avea la Iulie 1906, după cum se vede din contractul de asociațiune în participație, intervenit între pârât și Ilie Gornescu, autentificat de tribunalul Teleorman la No. 810 din 1906, strămutându-l la moșia ce a luat în arendă, atunci el nu ar mai fi continuat să plătească dările personale în Ploești, achitându-le până la Aprilie 1908, după cum am văzut mai sus;

Că, astfel fiind, chiar dacă locuiește de fapt și poate chiar în mod permanent, pentru o mai bună administrare, la moșia Bârla-Șelăreasa din județul Teleorman, unde a și fost citat, și-a păstrat însă domiciliul său în orașul Ploești, așa că și în acest caz bine este îndreptată acțiunea de față înaintea tribunalului de Prahova, și deci urmează a se respinge incidentul de incompetență ridicat de pârât ca nefondat.

In fond:

Avâne în vedere cererea făcută de I. R. Gologan, prin petiția înregistrată la No. 25745 din 1908, de a se înființa un sequestru judiciar asupra recoltelor și veniturilor moșiei Bârla-Șelăreasa, pendinte de comuna Bârla, județul Teleorman, luată cu arendă dela d-na Felicia Preda de către pârâtul Alex. Zernescu și exploatată în tovărășia reclamantului Ion R. Gologan, numindu-se un administrator care să încaseze și să consemneze veniturile acelei moșii, până la tranșarea procesului principal, cerând și execuția provizorie a sentinței;

Având în vedere că, după dispozițiunile art. 615 din pr. civilă, sequestru judiciar se poate înființa de judecată, după crererea celui interesat, ordecâteori există un proces asupra proprietății sau posesiunii unui lucru mișcător sau nemișcător sau asupra administrațiunii sau folosinței unui lucru comun;

Având în vedere că, în asemenea materie, reclamantul este ținut să stabilească, conform art. 1632 codul civil și 615 proc. civilă, citat mai sus, că a intentat acțiune pentru lucrul mișcător sau nemișcător, asupra căruia cere înființarea sequestrului judiciar, că se află în vre-unul din cazurile prevăzute de lege și că este un pericol de întârziere;

Având în vedere că reclamantul a dovedit, pedeparte, cu scrisorile date 18 August, 31 August, 8 Septembre, 15 Noembre, 15 Decembre 1906, 31 Ianuarie și 9 Martie 1907, precum și cu celelalte scrisori de corespondență, că există între dânsul și pârât o asociație, relativ la exploatarea moșiei Bârla-Șelăreasa din județul Teleorman,

iar pe de altă parte, se constată, din dosarul cauzei, că reclamantul a intentat la această secțiune, acțiune civilă contra pârâtului, prin care tinde: 1) la rezilierea contractului de tovărășie, cu începere dela 23 Aprilie 1909, viitorul an agricol; 2) să fie obligat pârâtul a da socoteli pentru întreaga gestiune a afacerilor moșiei Bârla-Șelăreasa și la întreaga lichidare a acestei moșii; 3) să plătească suma de 60.000 lei, ce reprezintă aportul său social și partea sa de beneficii pe doi ani de tovărășie; 4) să plătească suma de 60.000 lei, ca despăgubiri pentru anii de arendare ce sunt încă a mai curge pentru zisa moșie;

Având în vedere că, în speță, existând proces între părți pentru rezilierea unei asociațiuni, cu începere dela 23 Aprilie 1909 și pentru lichidarea întregii gestiuni până la acea dată, cu daune-interese, tribunalul găsește că este loc a se înființa sequestru judiciar pe recoltele și veniturile moșiei ce pârâtul Zărnescu are în arendă și exploatează în asociație cu reclamantul I. R. Gologan, fiind pericol în întârziere, prin faptul că pârâtul Zărnescu constituie în gaj și înstrăinează pentru datorii personale recoltele și veniturile moșiei ce ține în arendă și exploatează în tovărășia reclamantului, care are drept egal de coproprietate asupra lor;

Având în vedere și obiecțiunile pârâtului: 1) că nu există pericol, căci pentru o datorie de 20.000 lei către firma Gologan et C-ie, s'a aplicat deja sequestru asigurator; 2) sequestrul este inadmisibil pentru lipsă de obiect, întrucât întreaga recoltă s'a predat în posesia lui Ion Popia în executarea actului de gaj, autentificat de triunalul Brăila la No. 1444 din 1908 și transcriș la No. 23 din 1908; 3) nu este locul a se încuviința sequestru judiciar în cazul de față pentru reziliere de asociație, cauzurile prevăzute de art. 615 proc. civilă fiind limitative.

Asupra primei obiecțiuni:

Având în vedere că, dacă firma Gologan et C-ie a cerut să se înființeze sequestru asigurator până la concurența sumei de lei 20.000 pe recolta moșiei Bârla-Șelăreasa pentru o creanță a firmei, apoi în cazul de față, reclamantul, pentru pretențiunile sale personale, este în drept a cere orice măsură asiguratoră, în speță nefiind vorba de afacerile firmei, și mai cu seamă dacă aceasta ar fi un motiv a nu se încuviința cererea de sequestru, pârâtul ar putea să consemneze suma pentru care s'a înființat sequestru asigurator și atunci reclamantul ar veni la acea sumă numai la cota-parte cuvenită lui în afacerile firmei, rămânând lipsit de orice garanție pentru îndestularea sa de sumele ce i s'ar recunoaște de justiție în această afacere exclusiv personală și cu totul distinctă de cele privitoare pe fima socială;

Că, astfel fiind, această obiecțiune nu poate fi de natură a duce la respingerea cererei de sequestru judiciar și urmează a se înlătură ca nefondată.

Asupra celei de a doua obiecțiuni:

Având în vedere că, dacă recoltele pe care reclamantul cere a se înființa sequestru judiciar, sunt azi în posesia lui Ion Popia, creditorul gagist al pârâtului, ar fi trebuit să intervină acesta în proces, pentru ca reclamantul să poată discuta față de dânsul actele cari îi conferă proprietatea obiectului din litigiu; or, acesta neintervenind, pârâtul nu se poate apăra de cererea reclamantului, dovadă dreptul terțiului Ion Popia care nu figurează în instanță și față de care reclamantul nu poate lua nici o concluzie și nici să discute temeinicia titlurilor sale de proprietate asupra recoltelor din litigiu; că, astfel fiind, acest limbajiu neputându-l ține cu succes decât creditorul gagist Ion Popia, și această obiecțiune urmează a se înlătură.

Asupra ultimei obiecțiuni:

Având în vedere că, dacă poate fi adevărat că într'o cerere de reziliere simplă nu este locul a se încuviința sequestru judiciar, apoi nu tot așa este și atunci când, pe lângă reziliere, care se fixează încă la o dată viitoare, se mai cere și lichidarea asociațiunii din care poate să rezulte beneficii, pentru a căror garantare se cere a se încuviința de justiție o măsură asiguratoră, căci ordede-căteori este în discuție posesiunea și folosința veniturilor unui fond social, este permis oricărei persoane interesată într'o avere administrată de un altul, să-și ia măsurile necesare de conservarea dreptului său, și aceasta în virtutea principiului general de drept și a rațiunii însăș de a fi a sequestrelui judiciar, măsura de conservare cea mai necesară pentru apărarea interesului împričinaților; în speță fiind discuție asupra posesiunii și folosinței unui lucru comun, recoltele moșiei Bârla-Șelăreasa, cari constituie fondul social, urmează a se admite cererea de sequestru și a se înlătură și această obiecțiune ca nefondată.

Având în vedere încă, că părțile neconvenind asupra persoanei ce trebuie să fie numită ca sequestru judiciar, urmează a se numi de tribunal din oficiu, conform art. 615 pr. civilă;

Având în vedere că și cererea de execuție provizorie, după dispozițiunile art. 129 alin. IV procedura civilă, este admisibilă.

Pentru aceste motive, admite cererea.

Semnați: N. D. Hariton, N. N. Crapeleanu.

Nota Red.— Această sentință s'a confirmat în totul de Curtea de apel din București, secț. II, compusă din d-nii consilieri I. Stam-bulescu, St. Miculescu și C. Sărățeanu, prin decizia No. 209 din 1908, adoptând în totul, atât asupra incidentului de incompetență, cât și asupra fondului, motivele tribunalului, schimbând numai persoana sequestrelui judiciar.

GRIGORE V. MANIU.— **Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român**, Volumul III, cuprinzând legile privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. Gutenberg, Joseph Göbl, București, 1908.
Prețu 12 lei.